

הוא דוקא אם נימא דריבויי חמור דעלמא קחשיב , והך ברייתא אחריתא היא ולא ריבויי חיירי כה וכ"ה דעת רוב המפרשים משא"כ לפי פ"י הרמב"ן הג"ל דחמור דריבויי היינו חמורא ליבא דכתיב בברייתא דהכא , וא"כ לפי ליבא למיפשט מינה מידי דגמול בחטם לא , דהא שפיר י"ל דחיי למעוטי נהקא באפסר , וע"כ י"ל לרד"י דלא מיימי הש"ס הכרייתא כדי למיפשט מיני בעיין וכנ"ל :

אך כל זאת שנארנו נימא דוקא אם נימא דהך ברייתא לזבדקים יולאין באפסר . הלכתיא היא , וכ"כ מודו בה . וכן הוא באמת דעת רוב המפרשים . אבל הרב המאירי כתב וז"ל . מה שאמרנו לזבדקים יולאין באפסר . אין הלכה כן . שהרי אפסר לזבדקים שמירה פחותה היא . ולא הביאות גדולי הפוסקים אלא לעיין גמל , ע"כ יעיי"ש . ולפי שיטת זו ע"כ י"ל . דהא דמיימי דהר"ף ברייתא זו למיפשט בעיין . דגמול בחטם לא . כמ"ס המהרש"א ומהר"ם הג"ל וה"ט . דאף דהא דקתני בברייתא זו לזבדקים לאו ה"לכתא היא . מ"מ מהך דגמול מלין למיפשט דדוקא באפסר אבל בחטם לא . כיון דלא נחיה למניינא . משא"כ בהך דריבויי . דנחיה למניינא , ולא שיר מידי . דלרד"י באמת לזבדקים אין יולאין באפסר . ודוק :

דף נ"ב ע"א גמולא . חמור שעסקין רעים כגון זה . מהו ללאת בפרומב"א

בשבת . ח"ל . ה"י חמור אביך משמני דשמואל הלכה כחגיגה , כתב הרשב"א וז"ל . תמיהא לי למה הולך לי להא דשמואל . דהא משמע דלכ"ע חמור שעסקין רעים יולא בפרומב"א . ואפילו גמול בחטם אם לריך לך . וה"ט לך דהא לרב דהאר פרה ברעוה שבין קרני אקשינן על"י מפרה במוסרה . ופרקינן . במורדת כו' ולו כני הכי בעיא מיני חמור שעסקין רעים דכלל דהך ליתאן דאשר נטירותא יתירא קמינע"ל לי . וי"ל דלרבותא וקובעא דמילתא קא"ל דאפילו בעלמא נטירותא יתירא ש"ר . ע"כ . ואני מוסיף על דבריו משום דשמע רבה בריה דקא"ל לי חמור שעסקין רעים כגון זה , מכלל דקיס לי ללוי דהלכה כתיב , ובשאר חמורים אסור לך הולך להזיחו מעצמו ולומר לו שהלכה כחגיגה . ולא כמו שהוא בוכ"ו ואש יעשה מדבריו דדוקא משום דהלכה כחגיגה מותר . אבל אי הלכה כתיב אסור . אין בזה חשש כיון דלפי דעתו הלכה כחגיגה . אין כאן טעות כלל לפי האמת . כנ"ל . וכך הוא שיטת הרב המאירי . וכ"כ משיטה להריב"א יעיי"ש . וכ"כ המורכבי בשם ראב"ה וכ"ה דעת הרב הנגיד בשם המפרשים בכלל מין שעסקין רעים . מותר ללאת בשמירה מעולה ביותר אם הוא לריך לך . אף לריד דנטירותא יתירא הו"מ שא"י וכל זאת נעלם משיני מר"ן המהרש"א בשעתין שקב דחמור שעסקין רעים מינער טפי באפסר מפרה המורדת יעיי"ש . והרב המאירי כתב דיש חולקים לומר שכל שמיני ח"ל פרומב"א אין מורדן שבאותו המין יולאין בפרומב"א . ולא יראה כן . עוד כתב וז"ל אש"ש שנארנו לדעתנו . כמה שא"ל לשמירה יתירה . שהמורדים שנו יולאין ללאת בה . אין אומרים בכי"כ שהמין שדרך לשמירה יתירה . יחא בני תרבות שנו . מותר ללאת בשמירה פחותה . שהתם יולאת בנקל לכלל מרד ואין המרד חירות לתמות . וראיתי מי שחולק בה . ופיסק ברייתא של לזבדקים יולאין באפסר . ומשמיו בקטן או בתם כ"כ שר"י באפסר . ומ"מ אף הם מודים שלא חמורא אלא בלזבדקים . שהדבר מלוי בו לשמי פנים . יש מהם שמירתם באפסר ויש מהן סלויים פרומב"א . עכ"ל . והנה הרב ח"ל לטעמי שכתבנו לעיל בשמי דס"ל דהברייתא לזבדקים יולאין באפסר לאו ה"לכתא היא . אבל הא כבר בארנו למעלה דעת רוב המפרשים דהברייתא לזבדקים יולאין

הוא דוקא אם נימא דריבויי חמור דעלמא קחשיב , והך ברייתא אחריתא היא ולא ריבויי חיירי כה וכ"ה דעת רוב המפרשים משא"כ לפי פ"י הרמב"ן הג"ל דחמור דריבויי היינו חמורא ליבא דכתיב בברייתא דהכא , וא"כ לפי ליבא למיפשט מינה מידי דגמול בחטם לא , דהא שפיר י"ל דחיי למעוטי נהקא באפסר , וע"כ י"ל לרד"י דלא מיימי הש"ס הכרייתא כדי למיפשט מיני בעיין וכנ"ל :

אולם י"ל גם לפי פ"י הרמב"ן הג"ל דהש"ס מיימי הך ברייתא , משום דמכה ברייתא חיבא למיפשט בעיין ממניינא , דהנה בדומי הר"ן הקשה אהא דבעינן מעיקרא למיפשט מהך דריבויי , דגמול בחטם לא , דמאי אולמא ממניינא דקתני גמול יולא באפסר ולדוק נמי גמול בחטם לא , ופי' דמניינא לא נענית בדוקא , דהרי חזינן דריבויי בל לאוספי אמתני' ולומר , דגם כוס וחמור נמי יולאין באפסר , וכיון דמניינא הוא לאו דוקא , י"ל דה"ה גמול בחטם , אבל לריבויי דהוסיף אמתני' , אם איתא דגמול יולא בחטם לימא לי נמי , כי היכי דאמר הני , ע"כ , ואני מוסיף על דבריו דגם י"ל דמניינא לא אמי למעוטי אלא שמירה שלמטה מהן בכל הגי ד' דקחשיב דהיינו גמול באפסר אבל במיתנא לא , ונאקה בחטם דוקא אבל בפרומב"א לא , וכ"כ באפסר ובמיתנא , ולזבדקים בפרומב"א , אבל באפסר ובמיתנא לא , וסו"ס בשיר , אבל במיתנא לא , והיינו משום ד"ל דשיר הוי שמירה פחותה יותר מאפסר כמ"ס בספר התרומה וסו"ג וא"י והגהמ"י , ואף אם נימא דאפסר הוי שמירה פחותה משיר וכמ"ס הרמב"ם והרמב"ן והרשב"א והר"ן , מ"מ י"ל דהא דקתני הסוס בשיר , אף דיו"ל נמי באפסר דהוא פחות משיר כדקתני בהך דריבויי , היינו משום דקבעי למיתני בסופא וכל בעלי השיר יולאין בשיר כו' מש"ה הני נמי הסוס בשיר , אבל לעולם י"ל דכלל הך בשמירה שלמעלה מהן יולאין דנטירותא יתירא לא הוי משא"י ואפילו גמול בחטם וכ"כ סו"ס ולזבדקים :

אמנם כן הוא דוקא אם נימא לזבדקים אין יולאין באפסר אלא דוקא בפרומב"א , מעשה שפיר י"ל דהא דקתני הלוזבדקים בפרומב"א , לאו למעוטי שמירה שלמעלה ממנה , דהיינו חטם , אלא למעוטי שמירה שלמטה ממנה דהיינו שיר ואפסר , וא"כ ליבא למיפשט ממניינא מידי דנטירותא יתירא הו"מ שא"י , משא"כ השתא דמיימי הש"ס ברייתא דגם לזבדקים יולאין באפסר , קשיא טובא אמתני' דקתני הלוזבדקים בפרומב"א דמאי קתני לה , אי למעוטי שמירה שלמטה ממנה דהיינו אפסר . הא באמת יולאין נמי באפסר כדקתני בהך ברייתא . ואי למעוטי שמירה שלמעלה ממנה דהיינו חטם . הא אמת נטירותא יתירא לא הוי משא"י , ויולא אפילו גמול בחטם וכ"כ לזבדקים בחטם , א"ז ע"כ י"ל דבאמת נטירותא יתירא הו"מ שא"י , ואפילו לזבדקים אינן יולאין בחטם . וכ"כ גמול . ומעתה ממילא דמינה יש להוכיח נמי לכאורה כעת הרמב"ם ודעמי דשיר הוי שמירה מעולה מאפסר , דאש איתא כדעת ס' התרומה ודעמי דשיר הוי שמירה פחותה מאפסר , א"כ הא ע"כ יש להוכיח מהך דריבויי דגמול בחטם לא . דהא איתא דנטירותא יתירא לא הוי משא"י קשיא טובא אהא דקחשיב סו"ס בהך ד' שיו"לן באפסר . דלמאי קתני לה . אי למעוטי שמירה פחותה ממנה דהיינו שיר . הא באמת יולא נמי בשיר כדקתני במתני' הסוס בשיר , ואי למעוטי שמירה שלמעלה ממנה כגון פרומב"א וחטם . הא אמת נטירותא יתירא לא הוי משא"י , א"ז ע"כ ש"מ דנטירותא יתירא הו"מ שא"י . וא"כ איתא לא פשיט מהך דריבויי .